

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (dešimtoji kolegija) SPRENDIMAS

2020 m. balandžio 30 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Gamtinių dujų vidaus rinkos bendrosios taisyklės – Direktyva 2009/73/EB – 3 straipsnio 1–3 dalys ir 41 straipsnio 16 dalis – Viešųjų paslaugų įpareigojimai – Įpareigojimai laikyti gamtines dujas, siekiant užtikrinti tiekimo saugumą ir reguliarumą – Nacionalinės teisės normos, kuriose numatyta, kad su gamtinių dujų įmonėms nustatytais viešųjų paslaugų įpareigojimais susijusių finansinę naštą turi prisiimti jų vartotojai – Sąlygos – Nacionalinės reguliavimo institucijos priimtas aktas, kuriame nustatytas viešųjų paslaugų įpareigojimas – Procedūra – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 36 ir 38 straipsniai“

Byloje C-5/19

dėl *Varhoven administrativen sad* (Vyriausiasis administracinis teismas, Bulgarija) 2018 m. gruodžio 19 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2019 m. sausio 4 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

„Overgas Mrezhi“ AD,

„Balgarska gazova asotsiatsia“

prieš

Komisia za energiyno i vodno regulirane,

dalyvaujant

Prokuratura na Republika Bulgaria,

TEISINGUMO TEISMAS (dešimtoji kolegija),

kuriį sudaro kolegijos pirmininkas I. Jarukaitis (pranešėjas), teisėjai E. Juhász ir M. Ilešič,

generalinis advokatas G. Pitruzzella,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- „Overgas Mrezhi“ AD, atstovaujamos S. Dimitrov,
- „Balgarska gazova asotsiatsia“, atstovaujamos P. Pavlov,

* Proceso kalba: bulgarų.

- *Komisija za energiyno i vodno regulirane*, atstovajamos I. Ivanov,
- Bulgarijos vyriausybės, atstovaujamos E. Petranova ir T. Mitova,
- Europos Komisijos, atstovaujamos O. Beynet ir Y. Marinova,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 36 ir 38 straipsnių ir 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinančios Direktyvą 2003/55/EB (OL L 211, 2009, p. 94), 3 straipsnio išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant pagal Bulgarijos teisę įsteigtos akcinės bendrovės „Overgas Mrezhi“ AD ir nepelno asociacijos „Balgarska gazova asotsiatsia“ ginčą su *Komisija za energiyno i vodno regulirane* (Energijos ir vandens reguliavimo komisija, Bulgarija) (toliau – Reguliavimo komisija) dėl šios komisijos priimtų nuostatų, pagal kurias dėl energetikos sektoriaus įmonėms nustatytų viešųjų paslaugų įpareigojimų atsirandančią finansinę naštą turi kompensuoti jų vartotojai, kurie gali būti privatūs asmenys.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Chartija

- 3 Chartijos 36 straipsnyje „Galimybė naudotis bendrus ekonominius interesus tenkinančiomis paslaugomis“ nustatyta:

„Siekdama skatinti Sąjungos socialinę ir teritorinę sanglaudą, Sąjunga pagal Sutartis pripažįsta ir gerbia teisę naudotis bendrus ekonominius interesus tenkinančiomis paslaugomis, numatytomis nacionalinių teisės aktų ir praktikos.“

- 4 Chartijos 38 straipsnyje „Vartotojų apsauga“ nurodyta:

„Sąjungos politika užtikrina aukštą vartotojų apsaugos lygį.“

Direktyva 2009/73

- 5 Direktyvos 2009/73 22, 44 ir 47–49 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(22) Energijos tiekimo saugumas – esminė sudedamoji visuomenės saugumo dalis, todėl jis glaudžiai susijęs su veiksmingu dujų vidaus rinkos veikimu ir valstybių narių izoliuotų dujų rinkų integravimu. <...>

<...>

- (44) Viešųjų paslaugų reikalavimų laikymasis yra pagrindinis šios direktyvos reikalavimas, todėl šioje direktyvoje svarbu pateikti bendrus minimalius standartus, kurių turi laikytis visos valstybės narės, atsižvelgiant į vartotojų apsaugos, tiekimo saugumo, aplinkos apsaugos ir lygiaverčio konkurencijos laipsnio užtikrinimo visose valstybėse narėse tikslus. Svarbu, kad viešųjų paslaugų reikalavimus būtų galima aiškinti nacionaliniu pagrindu, atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes ir laikantis [Sąjungos] teisės.

<...>

- (47) Siekiant užtikrinti, kad visi vartotojai, ypač pažeidžiami vartotojai, galėtų pasinaudoti konkurencijos ir sąžiningų kainų teikiama nauda, reikia dar labiau sugriežtinti viešųjų paslaugų reikalavimus ir su jais susijusius bendrus minimalius standartus. Viešųjų paslaugų reikalavimai turėtų būti nustatomi nacionaliniu lygiu, atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes; tačiau valstybės narės turėtų laikytis [Sąjungos] teisės. Sąjungos piliečiams ir – kai valstybės narės mano, kad to reikia – mažosioms įmonėms taip pat turėtų būti sudaryta galimybė naudotis viešųjų paslaugų įpareigojimais, visų pirma susijusiais su tiekimo saugumu ir pagrįstais tarifais. <...> [V]artotojams turėtų būti suteikiama galimybė gauti savo suvartojimo duomenis ir duomenis apie susijusias kainas ir paslaugų sąnaudas <...>

- (48) Vartotojų interesams šioje direktyvoje turėtų būti skiriama daugiausia dėmesio ir paslaugų kokybė turėtų būti svarbiausia gamtinių dujų įmonių pareiga. Turi būti stiprinamos ir užtikrinamos esamos vartotojų teisės, jos turėtų būti skaidresnės. <...> Vartotojų teisių laikymąsi turėtų užtikrinti valstybės narės arba, jei taip numato valstybė narė, reguliavimo institucijos.

- (49) Vartotojus reikėtų aprūpinti aiškia ir suprantama informacija apie jų teises, susijusias su energetikos sektoriumi. <...>“

6 Šios direktyvos 2 straipsnyje pateiktos tokios sąvokų apibrėžtys:

„Šioje direktyvoje taikomos tokios sąvokų apibrėžtys:

- 1) gamtinių dujų įmonė – fizinis ar juridinis asmuo, atliekantis bent vieną iš šių funkcijų: gamtinių dujų, įskaitant [suskystintų gamtinių dujų (SGD)], gavybą, perdavimą, skirstymą, tiekimą, pirkimą ar laikymą, atsakingas už komercines, technines ir (arba) priežiūros užduotis, susijusias su šiomis funkcijomis, išskyrus galutinius vartotojus;

<...>

- 5) skirstymas – gamtinių dujų transportavimas vietos ar regiono vamzdynų tinklais siekiant pristatyti jas vartotojams, išskyrus tiekimą;

<...>

- 7) tiekimas – gamtinių dujų, įskaitant SGD, pardavimas, įskaitant perpardavimą, vartotojams;

<...>

- 24) vartotojas – gamtinių dujų didmeninis ar galutinis vartotojas arba gamtinių dujų įmonė, perkanti gamtines dujas;

<...>“

- 7 Šios direktyvos 3 straipsnio „Įpareigojimai teikti viešąsias paslaugas ir vartotojų apsauga“ 1–3 dalyse nustatyta:

„1. Valstybės narės, remdamosi savo institucine struktūra ir deramai laikydamosi subsidiarumo principo, užtikrina, kad, nepažeidžiant 2 dalies, gamtinių dujų įmonės būtų eksploatuojamos laikantis šios direktyvos principų siekiant sukurti konkurencingą, saugią ir aplinkosauginiu požiūriu tvarią gamtinių dujų rinką, bei nediskriminuoja tų įmonių jų teisių ar pareigų atžvilgiu.

2. Visiškai atsižvelgdamos į atitinkamas [SESV] nuostatas, visų pirma į jos [106] straipsnį, valstybės narės gamtinių dujų sektoriuje veikiančioms įmonėms gali dėl bendros ekonominės svarbos nustatyti įpareigojimus teikti viešąsias paslaugas, kurie gali būti susiję su saugumu, įskaitant tiekimo saugumą, reguliarumą, kokybę ir kainą, bei su aplinkos apsauga, įskaitant energijos vartojimo efektyvumą, energiją iš atsinaujinančių išteklių ir klimato apsaugą. Tokie įpareigojimai turi būti aiškiai apibrėžti, skaidrūs, nediskriminaciniai, patikrinami ir turi užtikrinti [Sąjungos] gamtinių dujų įmonėms vienodas galimybes teikti paslaugas nacionaliniams vartotojams. Siekdamos užtikrinti tiekimo saugumą bei energijos vartojimo efektyvumą ir paklausos valdymą <...>, valstybės narės gali pradėti įgyvendinti ilgalaikį planavimą, atsižvelgdamos į galimybę, kad trečiosios šalys gali pageidauti prieigos prie sistemos.

3. Valstybės narės imasi tinkamų priemonių galutiniams vartotojams apsaugoti ir visų pirma užtikrina, kad būtų taikomos adekvačios priemonės pažeidžiamiesiems vartotojams apsaugoti. Atsižvelgdama į tai, kiekviena valstybė narė apibrėžia pažeidžiamų vartotojų koncepciją, kurią jie gali susieti su energijos nepriteklumi ir, *inter alia*, draudimu kritiniu metu nutraukti dujų tiekimą tokiems vartotojams. Valstybės narės užtikrina, kad būtų taikomos su pažeidžiamais vartotojais susijusios teisės ir pareigos. <...> Jos užtikrina aukštą vartotojų apsaugos lygį, ypač susijusį su sutarties sąlygų, bendros informacijos ir ginčų sprendimo mechanizmų skaidrumu. <...>“

- 8 Tos pačios direktyvos 39 ir 41 straipsniai yra jos VIII skyriuje, susijusiame su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis. 39 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad „[k]iekviena valstybė narė paskiria vieną nacionalinę reguliavimo instituciją nacionaliniu lygmeniu“. 41 straipsnio „Reguliavimo institucijos pareigos ir įgaliojimai“ 1 ir 16 dalyse nustatyta:

„1. Reguliavimo institucijos pareigos yra šios:

- a) vadovaujantis skaidrumo kriterijais nustatyti ar patvirtinti perdavimo ar skirstymo tarifus arba jų metodikas;

<...>

16. Reguliavimo institucijų priimti sprendimai turi būti visiškai motyvuoti ir pagrįsti, kad būtų galima atlikti teisminę peržiūrą. Sprendimai turi būti prieinami visuomenei, užtikrinant komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos konfidencialumą.“

Reglamentas (ES) Nr. 994/2010

- 9 2010 m. spalio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 994/2010 dėl dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių, kuriuo panaikinama Tarybos direktyva 2004/67/EB (OL L 295, 2010, p. 1), iš esmės nuo 2017 m. lapkričio 1 d. buvo panaikintas 2017 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2017/1938 dėl dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 994/2010 (OL L 280, 2017, p. 1).

- 10 Reglamento Nr. 994/2010 4 straipsnis buvo pavadintas „Prevenčinio veiksmų plano ir ekstremalių situacijų valdymo plano rengimas“. Šio straipsnio 1 dalies b punkte buvo numatyta, kad kiekvienos valstybės narės kompetentinga institucija, pasikonsultavusi su gamtinių dujų įmonėmis, atitinkamomis vartotojų organizacijomis, atstovaujančiomis buitinių ir pramoninių dujų vartotojų interesams, bei nacionaline reguliavimo institucija, jeigu ji nėra kompetentinga institucija, nacionaliniu lygiu parengia ekstremalių situacijų valdymo planą, kuriame nurodomos priemonės, kurių, laikantis šio reglamento 10 straipsnio, reikia imtis dujų tiekimo sutrikimo poveikiui pašalinti ar sumažinti. Šiame 10 straipsnyje iš esmės buvo nustatyti kriterijai, pagal kuriuos turi būti rengiami ekstremalių situacijų valdymo planai, taip pat tokių planų tikslai, turinys ir priėmimo procedūra.

Bulgarijos teisė

Norminių teisės aktų įstatymas

- 11 Pagrindinės bylos aplinkybėms taikytinos redakcijos 1973 m. balandžio 3 d. *Zakon za normativnite aktove* (Norminių teisės aktų įstatymas) (DV, Nr. 27, 1973 m. balandžio 3 d.) 26 straipsnyje numatyta:

„(1) Norminio akto projektas rengiamas laikantis reikalingumo, motyvavimo, numatomumo, skaidrumo, nuoseklumo, subsidiarumo, proporcingumo ir stabilumo principų.

(2) Rengiant norminio akto projektą konsultuojamasi su piliečiais ir juridiniais asmenimis.

(3) Prieš pateikdamas norminio akto projektą kompetentingai institucijai išleisti arba priimti, projekto rengėjas paskelbia jį kartu su aiškinamuoju raštu atitinkamos institucijos interneto svetainėje <...>

<...>“

- 12 Šio įstatymo 28 straipsnyje nurodyta:

„(1) Norminio akto projektas su aiškinamuoju raštu <...> pateikiamas kompetentingai institucijai įvertinti ir priimti sprendimą.

(2) Aiškinamajame rašte <...> pateikiama:

<...>

5. atitikties Europos Sąjungos teisei analizė.“

- 13 Šio įstatymo Pereinamojo laikotarpio ir baigiamųjų nuostatų 5 paragrafe nustatyta:

„Šis įstatymas taikomas visiems Konstitucijoje numatytų institucijų priimtiems norminiams aktams, išskyrus atvejus, kai jame nustatyta kitaip. Kitiems norminiams aktams pagal analogiją taikomi šio įstatymo 2, 9–16, 34–46 ir 51 straipsniai.“

Energetikos įstatymas

- 14 Pagrindinėje byloje taikytinos redakcijos 2003 m. gruodžio 9 d. *Zakon za energetikata* (Energetikos įstatymas) (DV, Nr. 107, 2003 m. gruodžio 9 d., toliau – Energetikos įstatymas) 10 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad su energija, vandens tiekimu ir sanitarija susijusios veiklos reguliavimą užtikrina Reguliavimo komisija, o 21 straipsnio 1 dalies 8 punkte numatyta, kad šiame įstatyme nurodytais atvejais ši komisija reguliuoja kainas.

15 Minėto įstatymo 30 straipsnyje nurodyta:

„(1) [Reguliavimo komisija] reguliuoja šias kainas:

<...>

14. prieigos prie gamtinių dujų saugykloje ir jų laikymo ten;

<...>

(2) Energijos, gamtinių dujų ir energetikos įmonių teikiamų paslaugų kainų [Reguliavimo komisija] nereguliuoja, jei konstatuoja, kad egzistuoja konkurencija, leidžianti laisvai rinkos sąlygomis derėtis dėl atitinkamos energetikos sektoriaus veiklos kainų.

<...>“

16 To paties įstatymo 31 straipsnyje nustatyta:

„Įgyvendindama kainų reguliavimo įgaliojimus, [Reguliavimo komisija], be 23 ir 24 straipsniuose nurodytų principų, vadovaujasi tokiais principais:

1. kainos turi būti nediskriminacinės, pagrįstos objektyviais ir skaidriai nustatytais kriterijais,

2. energetikos įmonių tarifai turi kompensuoti ekonomiškai pagrįstas jų sąnaudas, įskaitant šias išlaidas:

<...>

b) teisės aktuose nustatytų rezervų ir pajėgumų, būtinų siekiant užtikrinti patikimą tiekimą vartotojams, palaikymo,

<...>

3. be 2 punkte nurodytų išlaidų, į kainas gali būti įtrauktos negrįžtamosios sąnaudos, susijusios su perėjimu į konkurencinę energijos rinką, taip pat sąnaudos, atsiradusios vykdant viešųjų paslaugų įpareigojimus, susijusius su tiekimo saugumu, įskaitant energetikos sektoriaus strateginės infrastruktūros objektų apsaugą,

4. kainos turi užtikrinti pagrįstą kapitalo grąžos normą,

5. skirtingoms vartotojų grupėms taikomos kainos turi atitikti energijos ir gamtinių dujų tiekimo šiems vartotojams sąnaudas,

6. kainos neapima kryžminių subsidijų: <...>

<...>“

17 Energetikos įstatymo 35 straipsnyje nurodyta:

„(1) Energetikos įmonės gali prašyti kompensuoti sąnaudas, atsiradusias dėl joms nustatytų viešųjų paslaugų įpareigojimų, įskaitant su tiekimo saugumu <...> susijusius įpareigojimus,

<...>

(3) 1 dalyje nurodyti subjektai reguliariai teikia [Reguliavimo komisijai] prašymą kompensuoti atitinkamas sąnaudas. Prie prašymo pridedami sąnaudų pagrįstumo ir jų dydžio įrodymai.

(4) [Reguliavimo komisija] nustato kiekvienai įmonei mokėtinos kompensacijos dydį ir bendrą atitinkamu laikotarpiu mokėtinų kompensacijų sumą.

(5) Sąnaudų, atsiradusių dėl viešųjų paslaugų įpareigojimų, kompensavimo tvarka nustatoma pagal [Reguliavimo komisijos] priimtą skaidraus šių sąnaudų paskirstymo visiems galutiniams vartotojams, įskaitant prie elektros energijos sistemos prisijungusius elektros energijos importuotojus, perdavimo sistemos operatorių ir elektros energijos paskirstymo sistemų operatorius, metodiką ir (arba) kitu įstatyme numatytu būdu.“

18 Šio įstatymo 36 straipsnio 1 ir 3 dalyse numatyta:

„(1) Reguluojamas kainas energetikos įmonės nustato laikydamosi šiame įstatyme ir 3 dalyje nurodytuose potvarkiuose nustatytų reikalavimų. [Reguliavimo komisijos] nurodymai dėl kainų nustatymo energetikos įmonėms yra privalomi.

<...>

(3) Kainų reguliavimo metodika, jų nustatymo ar keitimo taisyklės, informacijos teikimo, kainų siūlymo ir tarifų patvirtinimo <...> tvarka nustatoma [Reguliavimo komisijos] potvarkiuose dėl elektros energijos, šiluminės energijos ir gamtinių dujų.“

19 Minėto įstatymo 69 straipsnyje nurodyta:

„Energetikos įmonės privalo vykdyti savo veiklą dėl visuomenės ir individualių vartotojų interesų, paisydamos šiame įstatyme ir kituose norminiuose aktuose nustatytų reikalavimų ir užtikrindamos tiekimo saugumą, įskaitant energetikos sektoriaus strateginės infrastruktūros objektų apsaugą, nuolatinį elektros energijos, šiluminės energijos ir gamtinių dujų tiekimą ir kokybę <...>“

20 To paties įstatymo 70 straipsnyje nustatyta:

„(1) Energetikos ministras gali nustatyti energetikos įmonėms papildomus viešųjų paslaugų įpareigojimus.

(2) 1 dalyje nurodyti papildomi įpareigojimai nustatomi, kai jie susiję su:

1. elektros energijos, šiluminės energijos ir gamtinių dujų tiekimo tęstinumu,

<...>

(3) 1 dalyje nurodyti papildomi įpareigojimai nustatomi potvarkiu, kuriame nurodoma:

1. asmuo, kuriam nustatomas įpareigojimas,

2. įpareigojimo apimtis,

3. įpareigojimo vykdymo terminas ir sąlygos,

4. kitos sąlygos.

(4) Papildomos sąnaudos, kurių patiria energetikos įmonės pagal 3 dalį, prilyginamos 35 straipsnyje nurodytoms sąnaudoms.“

Potvarkis Nr. 2/2013

- 21 Remiantis Energetikos įstatymo 36 straipsnio 3 dalimi priimtas 2013 m. kovo 19 d. *Naredba n° 2 za regulirane na tsenite na prirodniya gaz* (Potvarkis Nr. 2 dėl gamtinių dujų kainų reguliavimo) (DV, Nr. 33, 2013 m. balandžio 5 d.); pagrindinėje byloje taikytina šio potvarkio redakcija, iš dalies pakeista ir papildyta 2016 m. gruodžio 30 d. DV Nr. 105 paskelbtu potvarkiu (toliau – potvarkis Nr. 2/2013).
- 22 Potvarkio Nr. 2/2013 1 straipsnio 2 punkte nustatyta, kad šiame potvarkyje įtvirtinta „energetikos įmonių sąnaudų, atsiradusių dėl Energetikos įstatyme joms nustatytų viešųjų paslaugų įpareigojimų, kompensavimo metodika“.
- 23 Minėto potvarkio 11 straipsnyje numatyta:
- „(1) [Reguliavimo komisijos] pripažįstamos atitinkančiomis reikalavimus sąnaudos, kurias patyrė energetikos įmonės dėl joms nustatytų viešųjų paslaugų įpareigojimų, nediskriminuojant ir skaidriai kompensuojamos įtraukiant jas į visų vartotojų mokamas kainas.
- (2) Sąnaudų, kurias [Reguliavimo komisija] pripažįsta atitinkančiomis reikalavimus ir kurios susijusios su viešųjų paslaugų įpareigojimais, bendra suma įtraukiama į perdavimo įmonės būtinausias metines pajamas.
- (3) 2 dalyje nurodytas sąnaudas padengia visi gamtinių dujų vartotojai, mokėdami tiekimo kainos dalį pagal savo suvartotą kiekį; šios sąnaudos sudaro atskirą dujų perdavimo tiekimo sistema kainos, kuri nustatoma taikant 2 straipsnio 3 punkte nurodytą metodiką, sudedamąją dalį.
- (4) Energetikos įmonių sąnaudų, atsiradusių dėl joms nustatytų viešųjų paslaugų įpareigojimų, kompensavimo tvarka ir sąnaudų atlyginimo jas patyrusioms įmonėms procedūra nustatoma [Reguliavimo komisijos] patvirtintoje metodikoje.“
- 24 To paties potvarkio 11a straipsnis suformuluotas taip:
- „(1) Kai viešųjų paslaugų įpareigojimas nustatomas daugiau nei vienai energetikos įmonei, dėl šio įpareigojimo patirtos sąnaudos atitinkamoms energetikos įmonėms kompensuojamos proporcingai pagal joms nustatytą įpareigojimo dalį, įtraukiant jas į visų vartotojų mokamas kainas.
- (2) 1 dalyje nurodytais atvejais sąnaudos, [Reguliavimo komisijos] pripažįstamos atitinkančiomis reikalavimus, sudaro atskirą atitinkamos energetikos įmonės nustatytos kainos sudedamąją dalį, ir jas pagal savo suvartotą kiekį padengia šios įmonės galutiniai vartotojai ir (arba) galutiniai gamtinių dujų tiekėjai, su kuriais ši įmonė sudarė tiekimo sutartį.
- (3) 2 dalyje nurodyta atskira kainos sudedamoji dalis nustatoma remiantis pagrįsta atitinkamiems metams nustatytų viešųjų paslaugų įpareigojimų sąnaudų ir tiems patiems metams numatomo užsakymo gamtinių dujų kiekio prognoze.
- (4) Jei energetikos įmonė per 3 dalyje nurodytus metus yra numačiusi kelis ataskaitinius laikotarpius, 2 dalyje nurodyta atskira kainos sudedamoji dalis kiekvienam ataskaitiniam laikotarpiui koreguojama pagal ankstesniam ataskaitiniam laikotarpiui prognozuotų ir faktiškai patirtų viešųjų paslaugų įpareigojimų sąnaudų skirtumą.“

„Bulgartransgaz“ kainų metodika

- 25 Pagrindinėje byloje taikytinos redakcijos Prieigos prie gamtinių dujų ir jų transportavimo „Bulgartransgaz“ EAD priklausančiomis perdavimo sistemomis kainos nustatymo metodikos (DV, Nr. 76, 2016 m. rugsėjo 30 d.) 17 straipsnyje nurodyta:

„(1) Atitinkamiems reguliavimo laikotarpio metams priskiriamos sąnaudos apskaičiuojamos kiekvienais metais ir apima šiuos elementus:

1. viešųjų paslaugų įpareigojimų vykdymo sąnaudas, įskaitant susijusias su tiekimo saugumu, ir įpareigojimų, ūkio subjektui nustatytų ekstremalių situacijų valdymo plane, patvirtintame energetikos ministro nutarimu pagal [Reglamentą Nr. 994/2010], vykdymo sąnaudas,

<...>“

- 26 *Bulgartransgaz* kainų metodikos 25 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad „į perdavimo kainą gali būti įtrauktos sąnaudos, atsiradusios dėl nustatytų viešųjų paslaugų įpareigojimų“, ir kad „šios sąnaudos yra atskira kainos sudedamoji dalis“.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 27 *Bulgartransgaz* yra jungtinė dujų sistemos operatorė ir valdo nacionalinę gamtinių dujų perdavimo sistemą Bulgarijos teritorijoje; naudojantis šia sistema dujos tiekiamos į skirstymo tinklus ir ne namų ūkio vartotojams. Ji taip pat valdo Chirene (Bulgarija) esančią požeminę dujų saugyklą, kurios pagrindinė paskirtis – užtikrinti gamtinių dujų tiekimą ir išlyginti sezoninius suvartojimo svyravimus.
- 28 „Bulgargaz“ EAD yra viešoji gamtinių dujų tiekimo Bulgarijos teritorijoje įmonė, tiekianti dujas Reguliavimo komisijos reguliuojamomis kainomis. 2016 m. jos rinkos dalis sudarė 98 % visų Bulgarijoje parduodamų gamtinių dujų.
- 29 Gamtinių dujų skirstymo ir tiekimo galutiniams vartotojams veiklą vykdo skirstymo bendrovės. 2016 m. Bulgarijos teritorijoje licenciją turėjo 24 bendrovės, o bendras jų vartotojų skaičius buvo 87 274; iš jų 80 705 (92 %) buvo namų ūkio vartotojai ir 6 569 (8 %) – verslo vartotojai.
- 30 *Overgas*, kuriai gamtines dujas tiekia *Bulgargaz*, aprūpina 66 % visų gamtinių dujų vartotojų Bulgarijoje. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme *Varhoven administrativen sad* (Vyriausiasis administracinis teismas, Bulgarija) ji ginčija Potvarkio Nr. 2/2013 1 straipsnio 2 punkto ir 11 bei 11a straipsnių, pagal kuriuos už 2017 m. antrą ketvirtį *Bulgargaz* taikė 2,40 Bulgarijos levo (BGN) (apie 1,22 euro) už 1 000 m³ gamtinių dujų kainos priemoką, todėl už 2017 m. balandžio ir gegužės mėn. susidarė papildoma 85 980 BGN (apie 43 960 EUR) mokėtina suma; 2017 m. liepos 1 d. ši priemoka siekė 2,42 BGN (apie 1,23 EUR) už 1 000 m³.
- 31 *Balgarska gazova asotsiatsia* tame pačiame teisme ginčija tų pačių nuostatų galiojimą, motyvuodama tuo, kad jomis pažeidžiamos administracinio proceso normos ir materialinės teisės normos, taip pat daroma žala bendrajam interesui, nes dėl jų gerokai padidėjo gamtinių dujų kaina.
- 32 Ginčijamas nuostatas priėmusi Reguliavimo komisija teigia, kad, pirma, rengdama savo aktus ji neprivalo laikytis kai kurių norminių aktų priėmimo procedūrinių reikalavimų. Antra, ji pažymi, jog Energetikos įstatymo 69 straipsnyje numatyta, kad viešųjų paslaugų įpareigojimai gali būti nustatomi gamtinių dujų sektoriuje veikiančioms energetikos įmonėms ir kad ji turi įgaliojimus nustatyti kainos sudedamųjų dalių ir viešojo tiekėjo sąnaudų, kurios jam turi būti atlyginamos, rūšis.

- 33 Šiuo klausimu ji nurodo, kad, siekiant išvengti pavojaus gamtinių dujų tiekimo saugumui Bulgarijoje, energetikos ministro pagal Reglamentą Nr. 994/2010 patvirtintame ekstremalių situacijų valdymo plane numatyta, jog *Bulgartransgaz* tam tikrą gamtinių dujų kiekį laiko saugykloje Chirene; šis rezervas skirtas tiekimo tęstinumui užtikrinti, ir *Bulgartransgaz* jį naudoja tik sutrikus šiam tiekimui. Šios komisijos teigimu, šiame plane taip pat numatyta, kad gamtinių dujų sektoriuje veikiančios įmonės, prie kurių priskiriama ir *Bulgargaz*, privalo žiemos sezono pradžioje šioje saugykloje turėti tam tikrą kiekį gamtinių dujų atsargų sezono skirtumams išlyginti, šios atsargos naudojamos žiemos sezonu nenuolatiniam vartojimui kompensuoti.
- 34 Reguliavimo komisija nurodo, kad minėtame plane taip pat numatyta, jog dėl pirmojo iš šių įpareigojimų patiriamos sąnaudos kompensuojamos įtraukiant jas į prieigos prie gamtinių dujų ir jų transportavimo perdavimo sistemomis kainas, kaip nustatyta Energetikos įstatymo 35 straipsnyje, o šių kainų nustatymo sąlygos ir tvarka reglamentuojamos *Bulgartransgaz* kainų metodikoje. Ji priduria, kad su antruoju minėtu įpareigojimu susijusios sąnaudos kompensuojamos įtraukiant jas į licencijuotų paslaugų kainas, kaip nustatyta Energetikos įstatymo 35 straipsnyje, kuriuo remiantis buvo priimtas Potvarkis Nr. 2/2013.
- 35 *Prokuratura na Republika Bulgaria* (Bulgarijos Respublikos prokuratūra) savo ruožtu teigia, kad Bulgarijos teisės aktais vartotojai nėra veiksmingai apsaugoti. Ginčijamomis Potvarkio Nr. 2/2013 nuostatomis pažeidžiami administraciniame procese taikomi principai, visų pirma proporcingumo principas, ir energetikos sektoriaus įmonėms leidžiama nustatyti kainas, neatitinkančias suteiktų paslaugų.
- 36 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas remiasi 2010 m. balandžio 20 d. Sprendimu *Federutility ir kt.* (C-265/08, EU:C:2010:205), 2015 m. rugsėjo 10 d. Sprendimu *Komisija / Lenkija* (C-36/14, nepaskelbtas Rink, EU:C:2015:570) ir 2016 m. rugsėjo 7 d. Sprendimu *ANODE* (C-121/15, EU:C:2016:637) ir nurodo, kad jam kyla klausimų dėl Sąjungos teisėje numatytų valstybių narių galimybės kištis nustatant gamtinių dujų tiekimo kainą ribų. Jo teigimu, nors iš šių sprendimų matyti, kad tokia intervencija, kiek ji susijusi su tiekimu galutiniams vartotojams, pagal Direktyvą 2009/73 gali būti leidžiama, jei įvykdytos tam tikros sąlygos, ši jurisprudencija nepanaikina jam kylančių abejonių. Konkrečiai šis teismas nurodo, kad tuose sprendimuose nenagrinėjamas kainos sudedamosios dalies, atitinkančios energetikos įmonėms nustatytų viešųjų paslaugų įpareigojimų sąnaudas, klausimas ir kad Direktyvoje 2009/73 nenurodyta, kam turi tekti ši finansinė našta.
- 37 Atsižvelgdamas į Direktyvos 2009/73 3 straipsnio 1 ir 2 dalis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad taikant procedūrą, pagal kurią nustatomos įmonės, kurios įpareigojamos teikti viešojo intereso paslaugas arba padengti tokių paslaugų sąnaudas, negali būti išskiriama nė viena gamtinių dujų sektoriuje veikianti įmonė, taip pat viešasis tiekėjas ar jungtinis operatorius.
- 38 Be to, šis teismas klausia, ar laikomasi proporcingumo principo, kai su tokiais įpareigojimais susijusi finansinė našta tenka galutiniams vartotojams, kurie tarpusavyje nediferencijuojami ir kurių didžioji dalis nėra energetikos įmonės. Šiuo klausimu jis priduria, kad pagal Bulgarijos teisę nėra ribojamas laiko atžvilgiu nei viešajam tiekėjui nustatytas įpareigojimas tiekti gamtines dujas reguliuojamais tarifais, nei įpareigojimas galutiniams vartotojams prisiimti su energetikos įmonėms nustatytais viešųjų paslaugų įpareigojimais susijusią ekonominę našta. Taip pat kyla klausimas, į kokias su šiais viešųjų paslaugų įpareigojimais susijusias sąnaudas gali būti atsižvelgta nustatant reguliuojamus tarifus.
- 39 Minėtas teismas teigia, kad Reguliavimo komisijos sprendimų, kuriais kiekvienam laikotarpiui nustatoma, koks gamtinių dujų kiekis kaip atsargos turi būti laikomas Chireno saugykloje, galutiniai vartotojai negali skųsti, nes neturi tiesioginio ir aktualaus teisėto intereso, ir kad šie vartotojai taip pat negali ginčyti šios komisijos nustatytų sąnaudų, patiriamų vykdant įpareigojimą laikyti gamtines dujas saugykloje, dydžio. Taigi jam kyla klausimas, ar vartotojų teisės apsaugomos taip, kaip reikalaujama Direktyvoje 2009/73.

- 40 Šiam teismui taip pat kyla klausimas dėl Norminių teisės aktų įstatymo pereinamojo laikotarpio ir baigiamųjų nuostatų 5 paragrafe numatyto tam tikrų nuostatų netaikymo Reguliavimo komisijai. Atsižvelgdamas į Direktyvoje 2009/73 įtvirtintą reikalavimą, kad su viešosiomis paslaugomis susiję įpareigojimai turi būti aiškiai apibrėžti, skaidrūs, nediskriminaciniai, patikrinami ir turi užtikrinti Sąjungos gamtinių dujų įmonėms vienodas galimybes teikti paslaugas nacionaliniams vartotojams, šis teismas mano esant būtina nacionalinės teisės nuostatose, kuriomis nustatomi tokie įpareigojimai, pateikti išsamius motyvus.
- 41 Šiomis aplinkybėmis *Varhoven administrativen sad* (Vyriausiasis administracinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:
- „1. Ar pagal [Chartijos] 36 ir 38 straipsnius ir [Direktyvos 2009/73] 3 straipsnį yra leidžiama tokia nacionalinė priemonė, kaip nagrinėjama šioje byloje, numatyta [Energetikos įstatymo] 35 straipsnyje ir sukonkretinta [Potvarkio Nr. 2/2013] 11 straipsnyje, pagal kurią visą su energetikos įmonėms nustatytais viešųjų paslaugų įpareigojimais susijusią finansinę naštą turi prisiimti jų vartotojai, atsižvelgiant į tai, kad:
- a) su viešųjų paslaugų įpareigojimais susijusi ekonominė našta tenka ne visoms energetikos įmonėms,
 - b) viešųjų paslaugų įpareigojimų sąnaudas iš esmės padengia galutiniai vartotojai, kurie negali jų apskusti, nors gamtines dujas perka laisvai nustatytais kainomis iš galutinių tiekėjų,
 - c) su viešųjų paslaugų įpareigojimų vykdymu susijusi ekonominė našta, kurią prisiima įvairių rūšių vartotojai, nediferencijuojama,
 - d) nenustatytas šios priemonės taikymo terminas,
 - e) viešųjų paslaugų įpareigojimų sąnaudos apskaičiuojamos taikant sąnaudų apskaičiavimo metodą pagal prognozių modelį?
2. Ar pagal [Direktyvos 2009/73] 3 straipsnį, atsižvelgiant į jos 44, 47, 48 ir 49 konstatuojamąsias dalis, yra leidžiama tokia nacionalinės teisės nuostata, kaip įtvirtinta [Norminių teisės aktų įstatymo] pereinamojo laikotarpio ir baigiamųjų nuostatų 5 paragrafe, pagal kurią [Reguliavimo komisija] atleidžiama nuo šio įstatymo 26–28 straipsniuose nustatytų pareigų, visų pirma nuo pareigos rengiant poįstatyminio norminio akto projektą laikytis reikalingumo, pagrįstumo, numatomumo, skaidrumo, nuoseklumo, subsidiarumo, proporcingumo ir stabilumo principų, surengti viešas konsultacijas su piliečiais ir juridiniais asmenimis, iš anksto paskelbti projektą ir jo aiškinamąjį raštą, pateikti kitus motyvus, taip pat dėl suderinamumo su Sąjungos teise?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

Dėl priimtinumų

- 42 Reguliavimo komisija ginčija pirmojo klausimo priimtinumą motyvuodama tuo, kad, jeigu būtų atsižvelgta į realią teisinę ir faktinę situaciją, kuri šiame klausime neperteikta, atsakymas į šį klausimą būtų aiškus iš jurisprudencijos, todėl primintina, kad nacionalinio teismo pateiktiems klausimams dėl Sąjungos teisės išaiškinimo, atsižvelgiant į jo paties nurodytą teisinį pagrindą ir faktines aplinkybes, kurių tikslumo Teisingumo Teismas neprivalo tikrinti, taikoma svarbos prezumpcija (2015 m. spalio 6 d. Sprendimo *Târşia*, C-69/14, EU:C:2015:662, 12 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 43 Vykstant SESV 267 straipsnyje numatyta teismų bendradarbiavimo procedūrai Teisingumo Teismas neprivalo tikrinti nacionalinio teismo pateikto nacionalinės teisės išaiškinimo tikslumo ar abejoti juo, nes toks aiškinimas priklauso išimtinai nacionalinio teismo kompetencijai. Be to, Teisingumo Teismas, gavęs nacionalinio teismo prašymą priimti prejudicinį sprendimą, turi laikytis šio teismo pateikto

nacionalinės teisės išaiškinimo (2014 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Essent Belgium*, C-204/12–C-208/12, EU:C:2014:2192, 52 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija ir 2015 m. spalio 6 d. Sprendimo *Târșia*, C-69/14, EU:C:2015:662, 13 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 44 Teisingumo Teismas gali atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prejudicinio klausimo, tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis ar dalyku, jeigu problema hipotetinė arba jeigu Teisingumo Teismas neturi informacijos apie faktines ir teises aplinkybes, būtinas tam, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus (2014 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Essent Belgium*, C-204/12–C-208/12, EU:C:2014:2192, 54 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija ir 2015 m. spalio 6 d. Sprendimo *Târșia*, C-69/14, EU:C:2015:662, 14 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 45 Be to, nacionaliniam teismui nedraudžiama Teisingumo Teismui pateikti prejudicinį klausimą, į kurį atsakymas, vienos iš pagrindinės bylos šalių nuomone, nekelia jokių pagrįstų abejonių. Taigi, net jei taip būtų, šis klausimas dėl to netampa nepriimtinas (2011 m. gruodžio 1 d. Sprendimo *Painer*, C-145/10, EU:C:2011:798, 64 ir 65 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).
- 46 Šiuo atveju pirmasis klausimas akivaizdžiai yra susijęs su pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo dalyku, nes juo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar nacionalinės teisės nuostatos, kurių teisėtumas ginčijamas, suderinamos su Direktyvos 2009/73 3 straipsnyje, siejamame su Chartijos 36 ir 38 straipsniais, valstybėms narėms nustatytais įpareigojimais gamtinių dujų sektoriuje, ir šiame klausime keliamą problemą nėra hipotetinė. Be to, tas teismas šiuo klausimu pateikė pakankamai informacijos apie teises ir faktines aplinkybes, būtinas tam, kad Teisingumo Teismas galėtų naudingai atsakyti į šį klausimą. Taip pat pasakytina, kad, net jei prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo informacija apie taikytiną nacionalinę teisę būtų klaidinga, negalima teigti, kad šis klausimas nepriimtinas.
- 47 Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad pirmasis klausimas yra priimtinas.

Dėl esmės

- 48 Visų pirma pažymėtina, kad pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašo išsiaiškinti visą Direktyvos 2009/73 3 straipsnį. Vis dėlto ginčas pagrindinėje byloje iš esmės susijęs su nacionalinės teisės nuostata, kuriose numatyta, kad gamtinių dujų įmonių sąnaudas, patirtas dėl joms nustatytų viešųjų paslaugų įpareigojimų, padengia jų vartotojai, suderinamumu su šia direktyva. Taigi siekiant išspręsti šį ginčą reikia išsiaiškinti tik šio straipsnio 1–3 dalis.
- 49 Taip pat pažymėtina, kad iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvų matyti, jog pagrindinėje byloje kilo ginčas dėl dviejų reikalavimų: reikalavimo perkelti su *Bulgartransgaz* nustatytu įpareigojimu laikyti gamtinių dujų atsargas, siekiant užtikrinti gamtinių dujų tiekimo saugumą Bulgarijoje, susijusias sąnaudas ir dėl reikalavimo perkelti su gamtinių dujų įmonėms nustatytu įpareigojimu laikyti gamtines dujas, siekiant užtikrinti reguliarių gamtinių dujų tiekimą žiemos sezonu, susijusias sąnaudas. Iš tiesų iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad ginčas pagrindinėje byloje susijęs ne tik su Potvarkio Nr. 2/2013 11 straipsnio, bet ir su šio potvarkio 11a straipsnio, kuriame minimi „daugiau nei vienam energetikos operatoriui“ nustatyti viešųjų paslaugų įpareigojimai, teisėtumu.
- 50 Vis dėlto bet kuriuo atveju, kadangi iš šios nutarties taip pat matyti, kad apskaičiuojant šias sąnaudas ir nustatant jų perkėlimo tvarką taikytini principai yra panašūs, siekiant išspręsti ginčą pagrindinėje byloje šių dviejų rūšių įpareigojimus reikia nagrinėti kartu.
- 51 Tokiomis aplinkybėmis pirmąjį klausimą reikia suprasti taip, kad juo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2009/73 3 straipsnio 1–3 dalys, atsižvelgiant į Chartijos 36 ir 38 straipsnius, turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas draudžiamos

- valstybės narės teisės nuostatos, kuriose numatyta, kad visas su gamtinių dujų įmonėms nustatytais įpareigojimais laikyti gamtines dujas, siekiant užtikrinti gamtinių dujų tiekimo saugumą ir reguliarumą šioje valstybėje narėje, susijusias sąnaudas padengia šių įmonių vartotojai, kurie gali būti fiziniai asmenys.
- 52 Direktyvos 2009/73 3 straipsnio 1 dalyje numatyta: valstybės narės, remdamosi savo institucine struktūra ir deramai laikydamosi subsidiarumo principo, užtikrina, kad, nepažeidžiant 2 dalies, gamtinių dujų įmonės būtų eksploatuojamos laikantis šios direktyvos principų siekiant sukurti konkurencingą, saugią ir aplinkosaugos požiūriu tvarią gamtinių dujų rinką, ir nediskriminuoja tų įmonių jų teisių ar pareigų atžvilgiu.
- 53 Šios direktyvos 3 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad visiškai atsižvelgdamos į atitinkamas SESV nuostatas, visų pirma į jos 106 straipsnį, valstybės narės gamtinių dujų sektoriuje veikiančioms įmonėms gali dėl bendros ekonominės svarbos nustatyti įpareigojimus teikti viešąsias paslaugas, kurie gali būti susiję su saugumu, įskaitant tiekimo saugumą ir reguliarumą. Šioje nuostatoje nurodyta, kad tokie įpareigojimai turi būti aiškiai apibrėžti, skaidrūs, nediskriminaciniai, patikrinami ir turi užtikrinti Sąjungos gamtinių dujų įmonėms vienodas galimybes teikti paslaugas nacionaliniams vartotojams. Kiek tai susiję, be kita ko, su tiekimo saugumu ir paklausos valdymu, valstybės narės gali įgyvendinti ilgalaikį planavimą, atsižvelgdamos į galimybę, kad trečiosios šalys gali pageidauti prieigos prie sistemos.
- 54 Be to, šio 3 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad valstybės narės, be kita ko, turi imtis tinkamų priemonių, kad apsaugotų galutinius vartotojus, ir visų pirma užtikrinti adekvačią pažeidžiamų vartotojų apsaugą ir aukštą vartotojų apsaugos lygį.
- 55 Šiuo atveju pagrindinėje byloje neginčijama nei aplinkybė, kad gamtinių dujų įmonėms nustatyti įpareigojimai laikyti dujas yra „įpareigojimai teikti viešąsias paslaugas“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2009/73 3 straipsnio 2 dalį, nei tai, kad šie įpareigojimai laikyti dujas atitinka šioje nuostatoje įtvirtintas sąlygas. Iš tiesų ginčas pagrindinėje byloje susijęs su nacionalinės teisės nuostatomis, pagal kurias gamtinių dujų įmonių sąnaudos, patiriamos dėl šių įpareigojimų, turi būti įtraukiamos į kainas, kurias šios įmonės nustato savo vartotojams. Taigi šis ginčas susijęs su tuo, ar nacionalinės teisės nuostatos, kuriose įtvirtinta valstybės intervencija nustatant gamtinių dujų kainą (nesvarbu, ar tai yra jų perdavimo, ar tiekimo kaina), atitinka šią direktyvą.
- 56 Primintina, kad, nors valstybės intervencija nustatant gamtinių dujų kainą trukdo sukurti konkurencingą gamtinių dujų rinką, vis dėlto pagal Direktyvą 2009/73 ši intervencija gali būti leidžiama, jeigu laikomasi trijų sąlygų. Pirma, šia intervencija turi būti siekiama bendruosius ekonominius interesus atitinkančio tikslo, antra, ja turi būti laikomasi proporcingumo principo ir, trečia, ji turi numatyti aiškiai apibrėžtus, skaidrius, nediskriminacinius ir patikrinamus viešųjų paslaugų įpareigojimus ir užtikrinti vienodas Sąjungos dujų įmonių galimybes teikti paslaugas vartotojams (šiuo klausimu žr. 2016 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *ANODE*, C-121/15, EU:C:2016:637, 36 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 57 Pirma, konstatuotina, kad Direktyvoje 2009/73 neapibrėžiama sąlyga, susijusi su bendruoju ekonominiu interesu. Vis dėlto šios direktyvos 3 straipsnio 2 dalyje esanti nuoroda tiek į šią sąlygą, tiek į SESV 106 straipsnį, taikomą įmonėms, kurioms patikėta teikti bendruosius ekonominius interesus tenkinančias paslaugas, reiškia, kad minėtą sąlygą reikia aiškinti atsižvelgiant į šią sutarties nuostatą (2016 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *ANODE*, C-121/15, EU:C:2016:637, 38 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 58 Be to, aiškinant sąlygą, susijusią su bendruoju ekonominiu interesu, reikia atsižvelgti į SESV 14 straipsnį, Protokolą Nr. 26 dėl bendrus interesus tenkinančių paslaugų, pridėtą prie ES sutarties, pakeistos Lisabonos sutartimi, ir prie SESV, kuriame valstybių narių valdžios institucijoms aiškiai pripažįstamas esminis vaidmuo ir plati diskrecija teikiant, įgyvendinant ir organizuojant

- bendruosius ekonominius interesus tenkinančias paslaugas, taip pat į Chartiją, ypač jos 36 straipsnį dėl galimybės naudotis bendruosius ekonominius interesus tenkinančiomis paslaugomis (šiuo klausimu žr. 2016 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *ANODE*, C-121/15, EU:C:2016:637, 40 ir 41 punktus).
- 59 Konkrečiai dėl gamtinių dujų sektoriaus pažymėtina, jog iš Direktyvos 2009/73 47 konstatuojamosios dalies antro sakinio matyti, kad viešųjų paslaugų įpareigojimai turėtų būti nustatomi nacionaliniu lygiu, atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes, tačiau valstybės narės turi laikytis Sąjungos teisės.
- 60 Atsižvelgiant būtent į tai, pagal SESV 106 straipsnio 2 dalį siekiama valstybių narių interesą naudoti tam tikras įmones kaip ekonominės arba socialinės politikos instrumentą suderinti su Sąjungos interesu pasiekti, kad būtų laikomasi konkurencijos taisyklių ir išsaugota vientisa vidaus rinka (2016 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *ANODE*, C-121/15, EU:C:2016:637, 43 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 61 Laikydamosi Sąjungos teisės valstybės narės turi teisę nustatyti savo bendruosius ekonominius interesus tenkinančių paslaugų apimtį ir teikimo organizavimą, taip pat jos konkrečiai gali atsižvelgti į savo nacionalinės politikos tikslus (2016 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *ANODE*, C-121/15, EU:C:2016:637, 44 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 62 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas nurodė, kad atlikdamos vertinimą, kurį Direktyvoje 2009/73 pavedama atlikti valstybėms narėms siekiant išsiaiškinti, ar dėl bendrų ekonominių interesų dujų sektoriuje veikiančioms įmonėms reikia nustatyti su viešosios paslaugos teikimu susijusius įpareigojimus, valstybės narės privalo suderinti liberalizavimo tikslą ir kitus šia direktyva siekiamus tikslus (šiuo klausimu žr. 2016 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *ANODE*, C-121/15, EU:C:2016:637, 45 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 63 Taigi pagal Sąjungos teisę, visų pirma Direktyvos 2009/73 3 straipsnio 2 dalį, aiškinamą atsižvelgiant į SESV 14 ir 106 straipsnius, valstybėms narėms leidžiama įvertinti, ar dėl bendrų ekonominių interesų dujų sektoriuje veikiančioms įmonėms reikia nustatyti viešųjų paslaugų įpareigojimus, susijusius su gamtinių dujų kaina, siekiant, be kita ko, užtikrinti tiekimo saugumą ir reguliarumą, jeigu tik yra įvykdomos kitos šioje direktyvoje numatytos sąlygos (šiuo klausimu žr. 2016 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *ANODE*, C-121/15, EU:C:2016:637, 52 punktą).
- 64 Šiuo atveju iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas reikalavimas perkelti sąnaudas susijęs su sąnaudomis, patiriamomis dėl gamtinių dujų įmonėms nustatytų įpareigojimų laikyti gamtines dujas, siekiant užtikrinti jų tiekimo saugumą ir reguliarumą Bulgarijos teritorijoje, o šie du tikslai aiškiai įtvirtinti Direktyvos 2009/73 3 straipsnio 2 dalyje kaip bendruosius ekonominius interesus atitinkantys tikslai, pateisinantys tai, kad valstybės narės nustato įpareigojimus teikti viešąsias paslaugas, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą.
- 65 Nacionalinės teisės nuostatomis, kuriose numatyta, kad sąnaudas, kurias gamtinių dujų įmonės patyrė dėl tokių viešųjų paslaugų įpareigojimų, šios įmonės turi įtraukti į nustatytą jų vartotojų mokamą kainą, taip pat siekiama šių bendruosius ekonominius interesus atitinkančių tikslų, nes jomis siekiama užtikrinti, kad minėtos įmonės dėl šių įpareigojimų nepatirtų papildomų sąnaudų, ir taip prisidedama prie to, kad šios įmonės veiksmingai vykdytų minėtus įpareigojimus. Vis dėlto tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsižvelgdamas į tai, kad Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, jog negalima atmesti galimybės, kad nacionalinės teisės aktai, kuriuose įtvirtintas įpareigojimas tiekti gamtines dujas nustatyta kaina, gali būti laikomi užtikrinančiais minėtų tikslų įgyvendinimą (šiuo klausimu žr. 2016 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *ANODE*, C-121/15, EU:C:2016:637, 58 punktą).
- 66 Antra, dėl sąlygos, susijusios su proporcingumo principo laikymusi, iš paties SESV 106 straipsnio teksto matyti, kad viešųjų paslaugų įpareigojimais, kuriuos pagal Direktyvos 2009/73 3 straipsnio 2 dalį leidžiama nustatyti įmonėms, turi būti laikomasi šio principo ir kad šie įpareigojimai gali sudaryti kliūčių laisvai nustatyti gamtinių dujų tiekimo kainą po 2007 m. liepos 1 d., tik jeigu tai būtina

- įgyvendinant bendruosius ekonominius interesus atitinkantį tikslą, kurio jais siekiama (šiuo klausimu žr. 2016 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *ANODE*, C-121/15, EU:C:2016:637, 53 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 67 Nors prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti, ar pagrindinėje byloje šis proporcingumo reikalavimas yra įvykdytas, vis dėlto Teisingumo Teismas, remdamasis turima informacija, turi pateikti šiam teismui šiuo aspektu visas būtinas gaires, susijusias su Sąjungos teise (pagal analogiją žr. 2016 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *ANODE*, C-121/15, EU:C:2016:637, 54 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 68 Kad nagrinėjama priemonė atitiktų proporcingumo principą, pirma, ji turi būti tokia, kad būtų galima užtikrinti siekiamo bendruosius ekonominius interesus atitinkančio tikslo įgyvendinimą (2016 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *ANODE*, C-121/15, EU:C:2016:637, 55 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 69 Šiuo klausimu pasakytina, kad Teisingumo Teismo turimoje bylos medžiagoje nėra nieko, kas leistų manyti, kad nagrinėjamu atveju ši sąlyga neįvykdyta. Kaip jau konstatuota šio sprendimo 65 punkte, dėl gamtinių dujų įmonėms nustatytų įpareigojimų laikyti gamtines dujas, siekiant užtikrinti jų tiekimo saugumą ir reguliarumą, patirtos sąnaudos šioms įmonėms yra kompensuojamos, o tai skirta tam, kad būtų užtikrinta, jog šie įpareigojimai įmonėms ekonominiu aspektu bus neutralūs. Toks reikalavimas perkelti sąnaudas taip pat gali užtikrinti siekiamų tikslų įgyvendinimą, vis dėlto tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.
- 70 Antra, kad būtų laikomasi proporcingumo principo, valstybės intervencijos, susijusios su kainomis, trukmė turi būti griežtai ribojama tuo, kas būtina ja siekiamiems tikslams įgyvendinti, o tai reiškia, kad priemonės būtinumas turi būti periodiškai persvarstomas (šiuo klausimu žr. 2016 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *ANODE*, C-121/15, EU:C:2016:637, 60 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 71 Šiuo atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsižvelgdamas į konkrečią turimą informaciją, turi įvertinti, ar nacionalinės teisės nuostatos tenkina šią sąlygą. Atlikdamas šį vertinimą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi išnagrinėti, ar ir kiek pagal taikytinus nacionalinės teisės aktus administracija privalo periodiškai, t. y. reguliariai ir pakankamai dažnai, persvarstyti intervencijos būtinumą ir tvarką, atsižvelgdama į dujų sektoriaus raidą; teismas taip pat turi atsižvelgti į tuo metu, kai klostėsi pagrindinės bylos faktinės aplinkybės, taikytino Reglamento Nr. 994/2010, šiuo metu pakeisto Reglamentu 2017/1938, nuostatas, kuriose, be kita ko, numatyta, kad kiekviena valstybė narė turi parengti prevencinį veikslių planą ir ekstremalių situacijų valdymo planą, kad nacionaliniu lygiu užtikrintų dujų tiekimo saugumą.
- 72 Trečia, taikomas intervencijos metodas negali viršyti to, kas būtina siekiamam bendruosius ekonominius interesus atitinkančiam tikslui įgyvendinti (2016 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *ANODE*, C-121/15, EU:C:2016:637, 64 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 73 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nepateikia informacijos, ar vartotojams perkeliamų sąnaudų apskaičiavimas atitinka šią sąlygą; jis pirmajame klausime tik nurodo, kad „viešųjų paslaugų įpareigojimų sąnaudos apskaičiuojamos taikant sąnaudų apskaičiavimo metodą pagal prognozių modelį“.
- 74 Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turės įvertinti, ar nacionalinės teisės nuostatose numatytas sąnaudų apskaičiavimo metodas nelemia per didelės sąnaudų, kurias atitinkamos įmonės patyrė dėl joms nustatytų įpareigojimų laikyti gamtines dujas, kompensacijos ir ar Reguliavimo komisijos taikomas dėl šių įpareigojimų patiriamų sąnaudų apskaičiavimo metodas, kurį nustatyti yra nacionalinių institucijų kompetencija, taikomas atsižvelgiant į objektyvius ir nediskriminacinius kriterijus.

- 75 Ketvirta, proporcingumo principo paisymą taip pat reikia vertinti atsižvelgiant į nagrinėjamos priemonės taikymo sritį asmenims, būtent jos adresatams. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau yra nurodęs, kad reikia išnagrinėti, kiek nagrinėjama valstybės intervencijos priemonė yra naudinga fiziniams asmenims ir įmonėms, kaip galutiniams dujų vartotojams (2016 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *ANODE*, C-121/15, EU:C:2016:637, 67 ir 68 punktai ir nurodyta jurisprudencija).
- 76 Vis dėlto šio principo laikymasis nekliaudo tam, kad viešųjų paslaugų įpareigojimai, kuriuos valstybės narės gali nustatyti pagal Direktyvos 2009/73 3 straipsnio 2 dalį, būtų susiję su visais galutiniais dujų vartotojais. Tokiu atveju, vertinant nagrinėjamos nacionalinės priemonės proporcingumą, reikėtų atsižvelgti, pirma, į tai, kad įmonių ir buitinių vartotojų situacija skiriasi, nes siekiami tikslai ir interesai nebūtinai sutampa, ir, antra, į objektyvius įmonių skirtumus, nelygu jų dydis (šiuo klausimu žr. 2010 m. balandžio 20 d. Sprendimo *Federutility ir kt.*, C-265/08, EU:C:2010:205, 40–42 punktus).
- 77 Šiuo atveju pagrindinėje byloje nagrinėjamas reikalavimas perkelti sąnaudas iš pirmo žvilgsnio negali pats savaime būti laikomas „naudinga“ priemone vartotojams, kurie galiausiai turi šias sąnaudas padengti. Vis dėlto šis reikalavimas perkelti kyla tiesiogiai iš gamtinių dujų įmonėms nustatytų įpareigojimų laikyti gamtines dujas. O šie įpareigojimai, kiek jais siekiama užtikrinti tiekimo saugumą ir reguliarumą, yra naudingi visiems gamtinių dujų vartotojams.
- 78 Be to, iš principo nėra informacijos, prieštaraujančios tam, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas reikalavimas perkelti sąnaudas taikomas visoms gamtinių dujų įmonėms, kurioms nustatyti įpareigojimai laikyti dujas, ir susijęs su visais šių įmonių vartotojais, įskaitant fizinius asmenis.
- 79 Vadinas, kadangi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo pirmajame klausime aiškiai nurodė, jog finansinė našta, kuri šiuo aspektu tenka įvairių rūšių vartotojams, niekaip nediferencijuojama, pažymėtina, kad pagal šio teismo cituojamus Potvarkio Nr. 2/2013 11 ir 11a straipsnius pagrindinėje byloje nagrinėjamos sąnaudos kompensuojamos kainomis, vartotojų mokamomis „pagal suvartojimo rodiklius“. Tai reiškia, kad, nepaisant pagrindinėje byloje nagrinėjamo reikalavimo vienodo taikymo asmenims, jis šiuo aspektu gali atitikti proporcingumo principą. Vis dėlto tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, nes šiam principui neprieštarautų nei aplinkybė, kad su įpareigojimais laikyti dujas susijusi finansinė našta, tenkanti įvairių rūšių galutiniams vartotojams, jiems paskirstoma vienodai, nei aplinkybė, kad ši našta vartotojams paskirstoma nevienodai, jei skirtumai tarp vartotojų rūšių yra objektyviai pateisinami, pavyzdžiui, dėl jų vartojimo įtakos laikymo sąnaudoms.
- 80 Dėl sąlygos, pagal kurią nagrinėjami viešųjų paslaugų įpareigojimai turi būti aiškiai apibrėžti, skaidrūs, nediskriminaciniai, patikrinami ir užtikrinti vienodas Sąjungos dujų įmonių galimybes teikti paslaugas nacionaliniams vartotojams, primintina, kad, kiek tai susiję su šių įpareigojimų nediskriminaciniu pobūdžiu, pagal Direktyvos 2009/73 3 straipsnio 2 dalį leidžiama nustatyti viešųjų paslaugų įpareigojimus „dujų sektoriuje veikiančioms įmonėms“ apskritai, o ne tam tikroms konkrečioms įmonėms. Be to, šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad valstybės narės nediskriminuoja gamtinių dujų įmonių jų teisių ar pareigų atžvilgiu. Atsižvelgiant į tai, įmonių, kurioms nustatomi viešųjų paslaugų įpareigojimai, skyrimo sistema negali būti *a priori* netaikoma kuriai nors dujų skirstymo sektoriuje veikiančiai įmonei (2016 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *ANODE*, C-121/15, EU:C:2016:637, 71 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). Taigi bet koks galimas skirtingas požiūris turi būti objektyviai pateisinamas.
- 81 Šiuo atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas šiuo klausimu tik nurodė, kad, viena vertus, su pagrindinėje byloje nagrinėjamais įpareigojimais laikyti dujas susijusi ekonominė našta tenka „ne visoms energetikos įmonėms“ ir, kita vertus, galutiniai vartotojai negali ginčyti viešųjų paslaugų įpareigojimų sąnaudų, kurias galiausiai turi sumokėti.

- 82 Kadangi pagrindinėje byloje nagrinėjami įpareigojimai laikyti dujas pagal savo pobūdį gali būti taikomi tik dujų sektoriuje veikiančioms įmonėms, aplinkybė, kad šių įpareigojimų sąnaudos tenka ne visoms energetikos sektoriaus įmonėms, negali būti įrodymas, kad reikalavimas perkelti sąnaudas yra diskriminacinis. Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar su šiais įpareigojimais susijusi ekonominė našta tenka visoms gamtinių dujų įmonėms ir, jei taip nėra, ar diferenciacija yra objektyviai pateisinama ir ar šios naštos kompensavimo atitinkamoms įmonėms tvarka yra diskriminacinė (pagal analogiją 2010 m. balandžio 20 d. Sprendimo *Federutility ir kt.*, C-265/08, EU:C:2010:205, 45 ir 46 punktus).
- 83 Dėl aplinkybės, kad galutiniai vartotojai negali ginčyti įpareigojimų laikyti dujas sąnaudų, kurias galiausiai turi sumokėti, pasakytina, kad savaime ši aplinkybė negali būti įrodymas, jog šios sąnaudos nėra patikrinamos, nes nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nenurodyta, kad įmonės, kurioms šie įpareigojimai nustatyti, pačios negali ginčyti Reguliavimo komisijos sprendimo, kuriame nustatyta, kokias sąnaudas apima šis reikalavimas perkelti.
- 84 Kadangi nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą šiuo klausimu nepateikta daugiau informacijos, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsižvelgdamas į turimą informaciją, turi įvertinti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjamas reikalavimas atitinka šio sprendimo 80 punkte nurodytą sąlygą.
- 85 Be to, kadangi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamo reikalavimo perkelti sąnaudas leistinumo pagal Direktyvos 2009/73 3 straipsnio 3 dalį, nes pagal pagrindinėje byloje nagrinėjamas nacionalinės teisės nuostatas įpareigojimų laikyti dujas sąnaudas padengia galutiniai gamtinių dujų vartotojai, kurių dalis yra fiziniai asmenys, ir neatsižvelgiama į tai, ar šie vartotojai yra pažeidžiami, primintina, kad šioje nuostatoje visų pirma numatyta, jog valstybės narės turi imtis tinkamų priemonių, kad apsaugotų galutinius vartotojus, stengtis užtikrinti, kad būtų taikomos adekvačios pažeidžiamų vartotojų apsaugos priemonės, ir garantuoti aukštą vartotojų apsaugos lygį, įtvirtintą ir Chartijos 38 straipsnyje.
- 86 Vis dėlto šiuo atveju nėra nieko, kas rodytų, jog toks reikalavimas perkelti dėl gamtinių dujų įmonėms nustatytų viešųjų paslaugų įpareigojimų atsiradusias sąnaudas, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, atitinkantis Direktyvos 2009/73 3 straipsnio 2 dalyje įtvirtintas sąlygas ir proporcingumo principą, negalėtų taip pat užtikrinti pagal šią direktyvą reikalaujamo vartotojų, įskaitant pažeidžiamus vartotojus, apsaugos lygio.
- 87 Šiuo klausimu pažymėtina, kad toks reikalavimas perkelti turi įtakos tik tai gamtinių dujų tiekimo kainos daliai, kuri priklauso nuo faktinio dujų suvartojimo, ir kad numatyta, jog ši kainos dalis turi būti nurodyta atskirai. Be to, pagal tokias teisės nuostatas neatmetama galimybė, kad atitinkama valstybė narė gali prireikus įsikišti nustatant gamtinių dujų tiekimo kainą pažeidžiamų vartotojų naudai.
- 88 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2009/73 3 straipsnio 1–3 dalys, atsižvelgiant į Chartijos 36 ir 38 straipsnius, turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas nedraudžiamos valstybės narės teisės nuostatos, kuriose numatyta, kad visas su gamtinių dujų įmonėms nustatytais įpareigojimais laikyti gamtines dujas, siekiant užtikrinti gamtinių dujų tiekimo saugumą ir reguliarumą šioje valstybėje narėje, susijusias sąnaudas prisiima šių įmonių vartotojai, kurie gali būti fiziniai asmenys, jei šiomis teisės nuostatomis siekiama bendrąjį interesą atitinkančio tikslo, laikomasi proporcingumo principo ir jose numatyti viešųjų paslaugų įpareigojimai yra aiškiai apibrėžti, skaidrūs, nediskriminaciniai, patikrinami ir užtikrina Sąjungos gamtinių dujų įmonėms vienodas galimybes teikti paslaugas nacionaliniams vartotojams.

Dėl antrojo klausimo

- 89 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyva 2009/73 turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiamos valstybės narės teisės nuostatos, kuriose numatyta, kad šios valstybės narės reguliavimo institucijai leidžiama nesilaikyti tam tikrų nacionalinės teisės aktų nuostatų, reglamentuojančių norminių aktų priėmimo procedūrą, kai ji priima aktą, kuriuo nustatomi įpareigojimai teikti viešąsias paslaugas, kaip jie suprantami pagal šios direktyvos 3 straipsnio 2 dalį.
- 90 Visų pirma pažymėtina, kad Bulgarijos vyriausybė ginčija Teisingumo Teismo jurisdikciją nagrinėti šį klausimą, motyvuodama tuo, kad jis susijęs ne su Sąjungos, o su nacionaline teise, nes pagrindinėje byloje nagrinėjamos nacionalinės teisės nuostatomis neperkeliami Sąjungos teisė.
- 91 Vis dėlto konstatuotina, kad šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar pagal Direktyvą 2009/73 leidžiama reguliavimo institucijai, kaip ji suprantama pagal šią direktyvą, kai ji vykdo reguliavimo įgaliojimus pagal šią direktyvą, taikyti kitokią aktų priėmimo procedūrą nei nacionalinės teisės aktuose numatyta norminių aktų priėmimo tvarka. Taigi antrasis klausimas aiškiai susijęs su Sąjungos teise ir Teisingumo Teismas turi jurisdikciją jį nagrinėti.
- 92 Reguliavimo komisija ginčija šio klausimo priimtinumą, nes, kaip ji teigia, Direktyvoje 2009/73 nenumatyta jokių reikalavimų dėl procedūros, pagal kurią turi būti priimami norminiai poįstatyminiai nacionalinės teisės aktai.
- 93 Vis dėlto tai, ar antrasis klausimas nesusijęs su Sąjungos teise dėl to, kad pagal šią direktyvą valstybės narės neprivalo savo teisės aktuose numatyti normų, panašių į tas, nuo kurių pagal pagrindinėje byloje nagrinėjamas nacionalinės teisės nuostatas yra atleista Reguliavimo komisija, yra pateikto klausimo esmės, o ne jo priimtumo aspektas (pagal analogiją žr. 2010 m. spalio 21 d. Sprendimo *Padawan*, C-467/08, EU:C:2010:620, 27 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją). Taigi šis klausimas yra priimtinas.
- 94 Dėl esmės primintina, kad pagal Direktyvos 2009/73 3 straipsnio 2 dalį valstybės narės gamtinių dujų sektoriuje veikiančioms įmonėms gali dėl bendros ekonominės svarbos nustatyti įpareigojimus teikti viešąsias paslaugas, kurie turi būti aiškiai apibrėžti, skaidrūs, nediskriminaciniai, patikrinami ir turi užtikrinti Sąjungos gamtinių dujų įmonėms vienodas galimybes teikti paslaugas nacionaliniams vartotojams.
- 95 Taigi šioje nuostatoje įtvirtinti reikalavimai, kad tokie įpareigojimai turi būti „aiškiai apibrėžti“, „skaidrūs“ ir „patikrinami“, reiškia, kad aktai, kuriais nustatomi tokie įpareigojimai, turi būti motyvuoti, paskelbti ir turi būti galima jų teisminė kontrolė.
- 96 Be to, Direktyvos 2009/73 41 straipsnio, kuriame reglamentuojamos reguliavimo institucijų pareigos ir įgaliojimai, 16 dalyje numatyta, kad šių institucijų priimti sprendimai turi būti visiškai motyvuoti ir pagrįsti, kad būtų galima atlikti teisminę kontrolę, ir kad šie sprendimai turi būti prieinami visuomenei, užtikrinant komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos konfidencialumą.
- 97 Vis dėlto, nepaisant šių patikslinimų, Direktyvoje 2009/73 nenumatyta detalių procedūrų, kurių šios institucijos turi laikytis priimdamos aktus, kuriais nustatomi įpareigojimai teikti viešąsias paslaugas, kaip jie suprantami pagal šios direktyvos 3 straipsnio 2 dalį.
- 98 Šiomis aplinkybėmis valstybės narės gali leisti savo reguliavimo institucijai nesilaikyti tam tikrų nacionalinės teisės aktų nuostatų, reglamentuojančių norminių aktų priėmimą, kai ši institucija priima tokį aktą, jei jų nacionalinės teisės aktuose užtikrinama, kad priimdama tokį aktą ši institucija turi laikytis Direktyvoje 2009/73 įtvirtintų sąlygų.

- 99 Šiuo atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar, nepaisant Norminių teisės aktų įstatymo pereinamojo laikotarpio ir baigiamųjų nuostatų 5 straipsnyje numatyto atleidimo, Reguliavimo komisija vis tiek privalo, kaip ji teigia, laikytis šių sąlygų.
- 100 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į antrąją klausimą reikia atsakyti, kad Direktyva 2009/73 turi būti aiškinama taip, kad pagal ją nedraudžiamos valstybės narės teisės nuostatos, kuriose numatyta, kad šios valstybės narės reguliavimo institucijai leidžiama nesilaikyti tam tikrų nacionalinės teisės aktų nuostatų, reglamentuojančių norminių aktų priėmimo procedūrą, kai ji priima aktą, kuriuo nustatomi įpareigojimai teikti viešąsias paslaugas, kaip jie suprantami pagal šios direktyvos 3 straipsnio 2 dalį, jeigu taikytinuose nacionalinės teisės aktuose užtikrinama, kad toks aktas atitiktų šioje direktyvos nuostatoje įtvirtintus materialius reikalavimus, būtų visiškai motyvuotas, paskelbtas užtikrinant komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos konfidencialumą ir būtų galima atlikti jo teisminę kontrolę.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 101 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (dešimtoji kolegija) nusprendžia:

- 1. 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinančios Direktyvą 2003/55/EB, 3 straipsnio 1–3 dalys, atsižvelgiant į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 36 ir 38 straipsnius, turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas nedraudžiamos valstybės narės teisės nuostatos, kuriose numatyta, kad visas su gamtinių dujų įmonėms nustatytais įpareigojimais laikyti gamtines dujas, siekiant užtikrinti gamtinių dujų tiekimo saugumą ir reguliarumą šioje valstybėje narėje, susijusias sąnaudas prisiima šių įmonių vartotojai, kurie gali būti fiziniai asmenys, jei šiomis teisės nuostatomis siekiama bendrąjį interesą atitinkančio tikslo, laikomasi proporcingumo principo ir jose numatyti viešųjų paslaugų įpareigojimai yra aiškiai apibrėžti, skaidrūs, nediskriminaciniai, patikrinami ir užtikrina Sąjungos gamtinių dujų įmonėms vienodas galimybes teikti paslaugas nacionaliniams vartotojams.**
- 2. Direktyva 2009/73 turi būti aiškinama taip, kad pagal ją nedraudžiamos valstybės narės teisės nuostatos, kuriose numatyta, kad šios valstybės narės reguliavimo institucijai leidžiama nesilaikyti tam tikrų nacionalinės teisės aktų nuostatų, reglamentuojančių norminių aktų priėmimo procedūrą, kai ji priima aktą, kuriuo nustatomi įpareigojimai teikti viešąsias paslaugas, kaip jie suprantami pagal šios direktyvos 3 straipsnio 2 dalį, jeigu taikytinuose nacionalinės teisės aktuose užtikrinama, kad toks aktas atitiktų šioje direktyvos nuostatoje įtvirtintus materialius reikalavimus, būtų visiškai motyvuotas, paskelbtas užtikrinant komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos konfidencialumą ir būtų galima atlikti jo teisminę kontrolę.**

Parašai.